

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล
การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
ของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี

A CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF FACTORS INFLUENCING
THE EFFECTIVENESS OF INTERNAL QUALITY ASSURANCE
IN PRIMARY SCHOOLS
UNDER SARABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

สุพจน์ เกิดสุวรรณ¹ และอภิสรณ์ ภาชนะวรรณ^{2*}
Suphot Koedsuwan¹ and Apison pachanavon^{2*}

Received : 7 June 2023

Revised : 1 August 2023

Accepted : 17 August 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี 2) ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี 3) ศึกษาขนาดอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี จำนวน 70 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูหัวหน้าวิชาการ และครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จำนวน 210 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่มโดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความตรงเชิงเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นซึ่งแยกวิเคราะห์เป็นรายปัจจัย ประกอบด้วย ภาวะผู้นำแบบ

¹ อาจารย์ประจำวิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

² อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยเมธาร์ธ

¹College of Philosophy and Education, St. John's University

²School of Liberal Arts Metrarath University

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: ap_pra2009@hotmail.com

เปลี่ยนสภาพ วัฒนธรรมองค์การแบบสร้างสรรค์ การจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ประสิทธิภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาและรวมทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.94, 0.86, 0.94, 0.92 และ 0.99 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสอดคล้องกลมกลืนของรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์และวิเคราะห์สมการโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ตัวแปรสาเหตุประกอบด้วยปัจจัยด้าน ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ วัฒนธรรมองค์การแบบสร้างสรรค์ และการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตัวแปรผลได้แก่ประสิทธิภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาประกอบด้วยคุณภาพผู้เรียน กระบวนการบริหารและการจัดการ และกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าสถิติที่ใช้แสดงความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ผ่านเกณฑ์การพิจารณาทุกค่าดังนี้ Chi-square= 108.59, p-value=0.16, Chi-square/df=1.143, GFI=0.94, AGFI=0.91, RMSEA=0.026

3. ผลการศึกษาขนาดอิทธิพล ทางตรง ทางอ้อมและอิทธิพลรวมของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาจากมากไปน้อยได้แก่ การจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.78 รองลงมาคือภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ และ วัฒนธรรมองค์การแบบสร้างสรรค์มีค่าเท่ากับ 0.06 และ 0.02 ตามลำดับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมจากมากไปน้อยได้แก่ วัฒนธรรมองค์การแบบสร้างสรรค์และภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ มีค่าเท่ากับ 0.57 และ 0.17 ตามลำดับ อิทธิพลรวมของวัฒนธรรมองค์การแบบสร้างสรรค์ และภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ มีค่าเท่ากับ 0.59 และ 0.23 ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ การประกันคุณภาพภายใน
ประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายใน

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study a causal relationship model of factors influencing the effectiveness of internal quality assurance in primary schools under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2) to examine the congruences of the causal relationship model of factors influences the effectiveness of internal quality assurance in primary school under Saraburi Primary Educational Service Area Office with the empirical data 3) to study influences affecting the internal quality

assurance in primary school under Saraburi Primary Educational Service Area Office. The samples were 210 school administrators, academic teachers and teachers who are responsible for internal quality assurance, selected by cluster sampling derived from 70 schools under Saraburi Primary Educational Service Area Office. The research instrument was a questionnaire constructed by researcher with content validity of 0.60 – 1.00 and reliability consisted of variable: transformational leadership, constructive organizational culture, quality assurance system management in school, effectiveness of internal quality assurance and total were 0.94, 0.86, 0.94, 0.92, and 0.99 respectively. The data were analyzed by using mean (M), standard deviation (S.D) and the test for goodness of fit between the hypothesis model and the empirical data and structural equation modeling analysis by computer program statistical package.

The findings were as follows:

1. A causal relationship model of factors influencing the effectiveness of internal quality assurance in primary school under Saraburi Primary Educational Service Area Office consisted of causal variable: transformational leadership, constructive organizational culture and quality assurance system management in school also the result variable was the effectiveness of internal quality assurance consisted of student's quality, school management process and student- centered learning.

2. A causal relationship model of factors influencing the effectiveness of internal quality assurance in primary school under Saraburi Primary Educational Service Area Office were consisted with the empirical data. The index indicating the consistency with data after model improvement past the considered criteria were as follows: chi-square=108.59, p-value=0.160, chi-square/df=1.143, GFI=0.94, AGFI=0.91 and RMSEA=0.026

3. The direct, indirect and total effect of the factor influencing in primary school under Saraburi Primary Educational Service Area Office in descending order of influential degrees: direct effect were quality assurance system management in school factor 0.78, transformational leadership factor 0.06, and constructive organizational culture factor 0.02, respectively, indirect effect were constructive organizational culture factor 0.57, and transformational leadership factor 0.17 respectively. The total effect of constructive organizational culture and transformational leadership factor 0.59 and 0.23 respectively.

Keywords: A causal relationship, the internal quality assurance, the effectiveness of internal quality assurance

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2574 มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือการมุ่งเน้นการประกันโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษา และการศึกษาเพื่อการมีงานทำและสร้างงานได้ภายใต้บริบทเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศและของโลกที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้ประเทศไทยก้าว ข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว ภายใต้กรอบแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับนี้ ได้กำหนดสาระสำคัญในการพัฒนาการศึกษา ไว้ 5 ประการคือ การเข้าถึงความเท่าเทียม คุณภาพและประสิทธิภาพ และตอบโจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลงของประเทศไทย จากผลการพัฒนาการศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2552 - 2559 พบว่า ด้านคุณภาพการศึกษา ผลการพัฒนายังไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมาก และต่ำกว่าหลายประเทศในแถบเอเชีย ด้านคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนยังต้องมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น ส่วนในด้านประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการและการใช้จ่ายงบประมาณทางการศึกษา เป็นปัญหาเชิงโครงสร้าง และระบบการบริหารจัดการที่ต้องได้รับการปรับปรุงเป็นลำดับแรก โดยเฉพาะการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก และพบว่า การใช้งบประมาณเพื่อการศึกษาซึ่งได้รับค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับ ประเทศอื่นๆ แต่นำไปใช้จ่ายในการพัฒนาผู้เรียน พัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาครูค่อนข้างน้อย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงาน ประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณะ เพื่อนำไปสู่การพัฒนา คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อการรองรับการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่าส่วนใหญ่ยังมีปัญหาเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ขาดการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา ปรับเปลี่ยนระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้หลักการว่าสถานศึกษาสามารถออกแบบระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่เหมาะสมและเป็นไปได้และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาได้ด้วยตนเอง การประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกเป็นการยืนยันระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ผลที่ได้จากการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกจะต้องสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาได้ การจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวง พ.ศ. 2561 ให้สถานศึกษา กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำ

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และ ด้านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

นอกจากระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามกฎหมายกระทรวง พ.ศ. 2561 ที่จะนำไปสู่ประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแล้ว ยังมีปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จากรายงานการวิจัยของ เทวัญ เงามะเขษ (2560 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกระบี่ พบว่าปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร ปัจจัยด้านเทคโนโลยีและการติดต่อสื่อสาร และปัจจัย ด้านความผูกพันต่อองค์กร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และจากรายงานการวิจัยของชัยรัตน์ ต.เจริญ และคณะ (2560) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในวิทยาลัย เชียงรายพบว่า การบริหารจัดการ ลักษณะวัฒนธรรมองค์กร และ ลักษณะทรัพยากรส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในวิทยาลัยเชียงราย

การประเมินคุณภาพภายนอกภายใต้สถานการณ์ โควิด - 19 ตามประกาศคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษาได้กำหนดให้ การประเมิน มี 2 ระยะ ระยะที่ 1 ประเมิน SAR เป็นการประเมินจากเอกสารรายงานการประเมินตนเอง และระยะที่ 2 เป็นการลงพื้นที่ตรวจสอบโรงเรียนโดยคณะกรรมการประเมินภายนอก (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา, 2564) จากผลการประเมินระยะที่ 1 ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี โดยภาพรวมมากกว่าร้อยละ 90 อยู่ในระดับดี แต่เมื่อพิจารณาคุณภาพด้านผู้เรียนพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ยังอยู่ในระดับที่ต้องได้รับการพัฒนาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2, 2566) ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาและพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา ประสบความสำเร็จและเกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. เพื่อศึกษาขนาดอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ปีการศึกษา 2566 จำนวน 245 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ปีการศึกษา 2566 จำนวน 70 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครูหัวหน้าวิชาการ และครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขนาดตัวอย่างคำนวณจากจำนวนตัวแปรที่ศึกษา มี 21 ตัวแปร ใช้ขนาดตัวอย่าง 10-20 คน ต่อ 1 ตัวแปรที่ศึกษา (Hair et al.,1998 อ้างใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ขนาดตัวอย่าง 10 คนต่อ 1 ตัวแปรที่ศึกษา ได้ขนาดตัวอย่าง 210 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

2. ตัวแปรที่ศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อ ประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ได้สังเคราะห์และคัดเลือกจากตัวแปรที่สำคัญ นำมาสร้างเป็นรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ประกอบด้วยตัวแปร 2 กลุ่มดังนี้

2.1 ตัวแปรแฝงภายนอก 2 ตัวแปรซึ่งเป็นตัวแปรสาเหตุ ได้แก่

2.1.1 ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร คือ 1) การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ 2) การสร้างแรงจูงใจ 3) การกระตุ้นให้เกิดการใช้ปัญญา 4) การมุ่งสัมพันธ์รายบุคคล

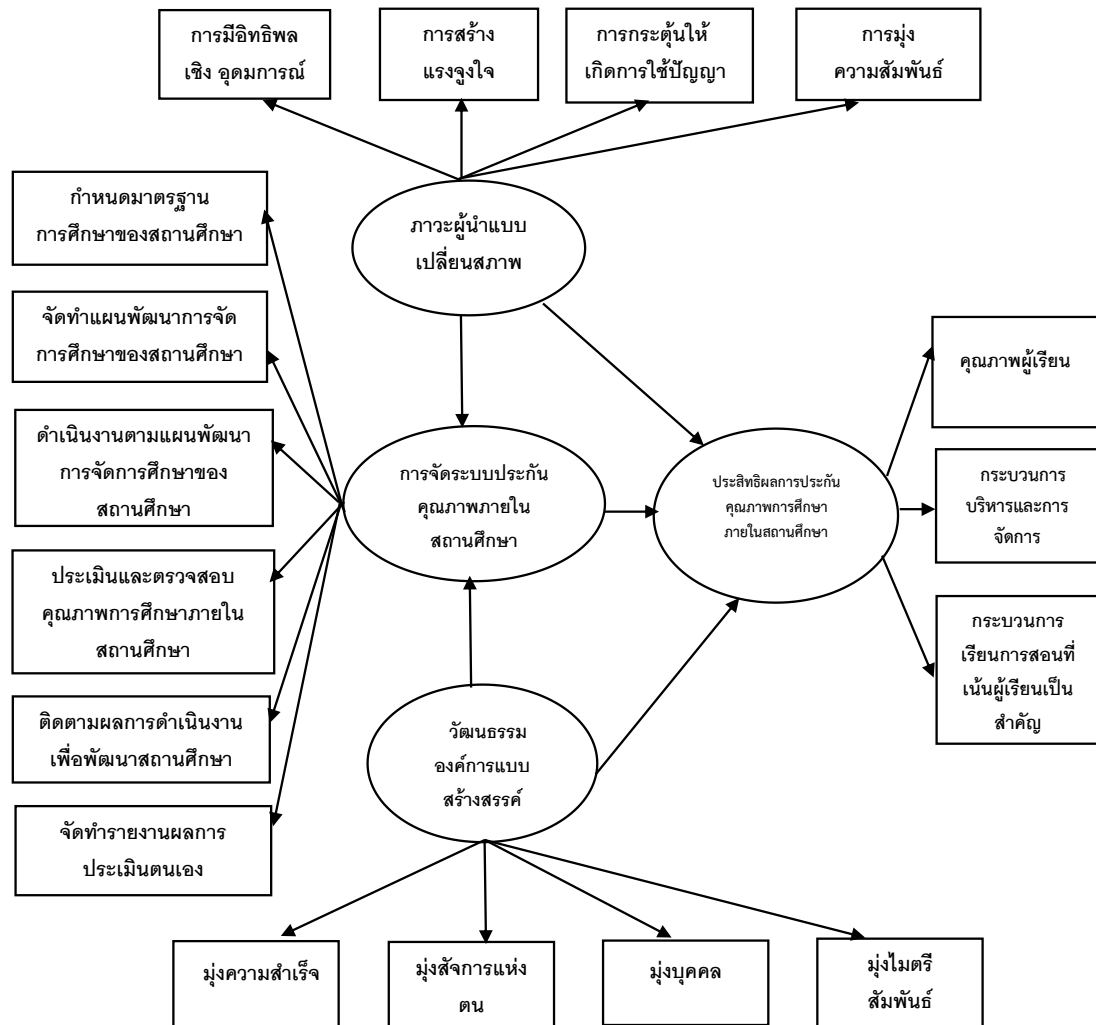
2.1.2 วัฒนธรรมองค์การแบบสร้างสรรค์ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) มุ่งความสำเร็จ 2) มุ่งสัจการแห่งตน 3) มุ่งบุคคล 4) มุ่งมิตรสัมพันธ์

2.2 ตัวแปรแฝงภายใน 2 ตัวแปร ได้แก่

2.2.1 การจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นตัวแปรสาเหตุ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัวแปร ได้แก่ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา 3) ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) ประเมินและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา 5) ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา 6) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

2.2.2 ประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นตัวแปรผลประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) คุณภาพผู้เรียน 2) กระบวนการบริหารและการจัดการ 3) กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี

สมมติฐานการวิจัย

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการกำหนดกรอบตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรแฝงภายนอก 2 ตัวแปรได้แก่ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ และวัฒนธรรมองค์การแบบสร้างสรรค์ ตัวแปรแฝงภายใน 2 ตัวได้แก่การจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2. นำข้อมูลที่ได้มายกร่างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้ตรวจสอบความสอดคล้องเหมาะสม ผลการตรวจสอบทุกท่านเห็นด้วยกับรูปแบบของกรอบตัวแปรที่นำเสนอมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนิยามตัวแปรแฝงให้มีความครอบคลุม และได้้นำปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ

3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 สร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 90 ข้อ

3.2 ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักและนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยแยกเป็นรายปัจจัยของแต่ละด้าน ประกอบด้วยภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ วัฒนธรรมองค์การแบบสร้างสรรค์ การจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและทั้งฉบับ โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับ ผู้บริหารโรงเรียน ครูหัวหน้าวิชาการ และครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน นำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (สุวิมล ติรภานันท์, 2551) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.94, 0.86, 0.94, 0.92 และ 0.99 ตามลำดับ

4. การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ระหว่างเดือน พฤษภาคม 2566 ถึง เดือนมิถุนายน 2566 นำแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบแล้วมาบันทึกข้อมูลลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยเพศ วุฒิการศึกษา สถานภาพในการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ค่าความถี่ และค่าร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ตารางที่ 1 เกณฑ์ค่าสถิติวัดความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดัชนีความกลมกลืน	เกณฑ์ที่ผ่าน	ค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์
Chi square – sig	>0.05	0.160
Chi square/df	<2.00	1.143
GFI	>0.90	0.94
AGFI	>0.90	0.91
RMSEA	<0.05	0.026

ที่มา: (สุภมาส อังคุโชติ, 2552)

ผลการวิจัย

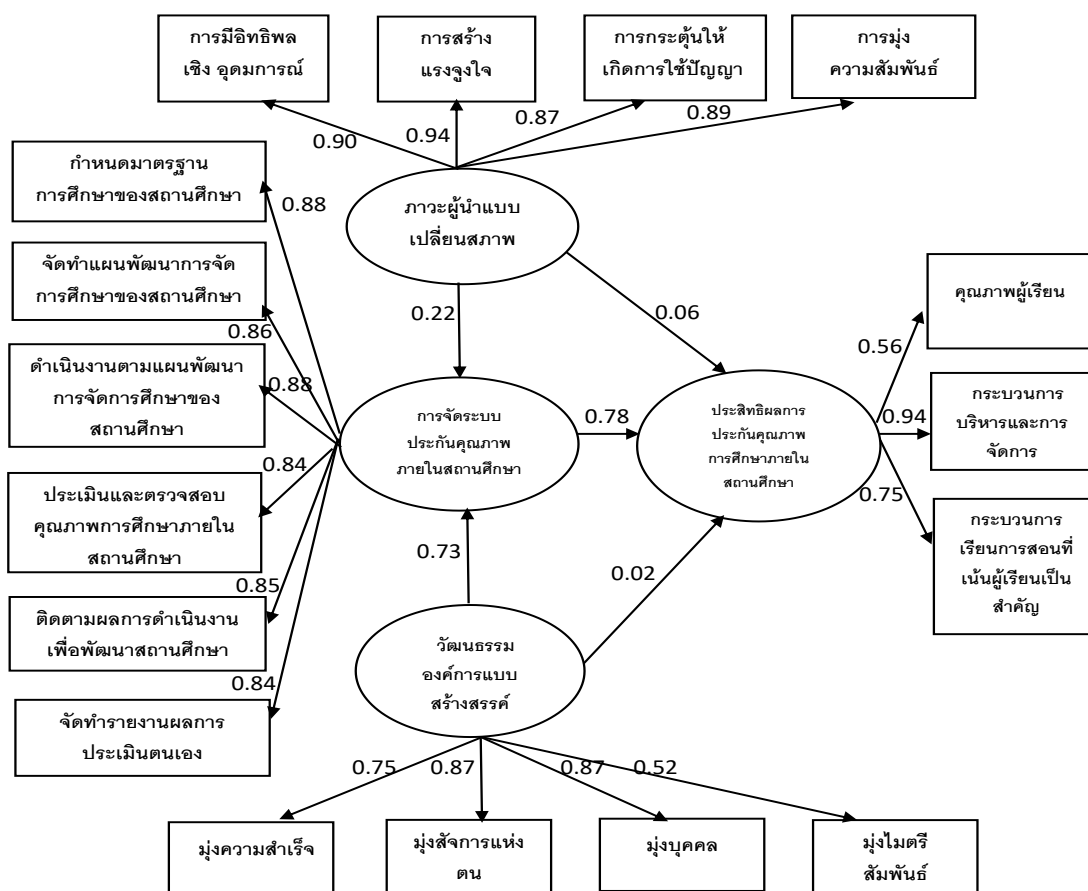
รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ประกอบด้วยตัวแปร 2 กลุ่ม คือ ตัวแปรสาเหตุและตัวแปรผล ตัวแปรสาเหตุประกอบด้วยตัวแปรแฝงภายนอก 2 ตัวแปร คือ ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ และวัฒนธรรมองค์การแบบสร้างสรรค์ และตัวแปรแฝงภายใน 1 ตัวแปร คือ ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตัวแปรผล เป็นตัวแปรแฝงภายใน คือ ประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ คุณภาพผู้เรียน กระบวนการบริหารและการจัดการ และกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนดังนี้ Chi-square sig เท่ากับ 108.19 p-value เท่ากับ 0.160 Chi-square/df เท่ากับ 1.143 GFI เท่ากับ 0.94 AGFI เท่ากับ 0.91 และ RMSEA เท่ากับ 0.026

3. ผลการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาจากมากไปน้อยได้แก่ การจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

มีค่าเท่ากับ 0.78 รองลงมาคือ ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ และวัฒนธรรมองค์การแบบสร้างสรรค์ มีค่าเท่ากับ 0.06 และ 0.02 ตามลำดับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมจากมากไปน้อยได้แก่ วัฒนธรรมองค์การแบบสร้างสรรค์และภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ มีค่าเท่ากับ 0.57 และ 0.17 ตามลำดับ อิทธิพลรวมของวัฒนธรรมองค์การแบบสร้างสรรค์ และภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ มีค่าเท่ากับ 0.59 และ 0.23 ตามลำดับ รายละเอียดดังแสดงในภาพที่ 2 และตารางที่ 2

Chi-Square=108.59, df=95 ,P-value=0.16096, RMSEA=0.026

ภาพที่ 2 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยในสมการโครงสร้าง

ตัวแปรตาม	R ²	อิทธิพล	ตัวแปรต้น		
			TLS	OGC	QCS
QCS	0.89	DE	0.22*	0.73*	-
		IE	-	-	-
		TE	0.22*	0.73*	-
EQC	0.73	DE	0.06	0.02	0.78*
		IE	0.17*	0.57*	-
		TE	0.23*	0.59*	0.78*

*P-value<0.05

DE หมายถึง อิทธิพลทางตรง (Direct effect)

IE หมายถึง อิทธิพลทางอ้อม (Indirect effect)

TE หมายถึง อิทธิพลรวม (Total effect)

TLS แทน ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ

OGC แทน วัฒนธรรมองค์การแบบสร้างสรรค์

QCS แทน การจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

EQC แทน ประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยเสนอข้ออภิปรายตามลำดับของผลการวิจัยดังนี้

1. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี พบว่า ประกอบด้วยตัวแปรสาเหตุ 3 ตัวแปร ซึ่งเป็นตัวแปรแฝงภายนอก 2 ตัวแปร ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ และวัฒนธรรมองค์การแบบสร้างสรรค์ และตัวแปรแฝงภายใน 1 ตัวแปร ได้แก่ ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตัวแปรผลได้แก่ประสิทธิภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ คุณภาพผู้เรียน กระบวนการบริหารจัดการ และกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bass & Avolio (1994) ที่ได้อธิบายถึงภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพเป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อผู้ตาม โดยเปลี่ยนแปลงความพยายามพัฒนาความสามารถของผู้ตามให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวังของผู้ตาม ไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและมีศักยภาพมากขึ้นทำให้เกิดการตระหนักรู้ในการกิจ และวิสัยทัศน์ของทีมและองค์การ ดังนั้นจึงเป็นตัวแปรสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อแปรตาม และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Cooke & Lafferty (1989) ที่เห็นว่าวัฒนธรรมองค์การแบบสร้างสรรค์ให้ความสำคัญกับค่านิยมในการทำงาน มุ่งส่งเสริมให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์สนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งเสริมให้สมาชิกประสบความสำเร็จในการทำงาน ตอบสนองความพึงพอใจในความสำเร็จ จึงเป็นตัวแปรสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยรัตน์ ต.เจริญ และคณะ (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของวิทยาลัยเชียงราย พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยเชียงรายคือด้านการบริหารจัดการ ด้านวัฒนธรรมในองค์กรและด้านลักษณะทรัพยากร สอดคล้องกับงานวิจัยของวารุณี บำรุงสวัสดิ์ และคณะ (2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม พบว่าปัจจัยที่มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านทรัพยากรทางการศึกษาด้านการมีส่วนร่วม ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านการทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับงานวิจัยของ เทวัน เจาะเศษ (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร ปัจจัยด้านเทคโนโลยีและการติดต่อสื่อสาร และปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัย ของปราโมศ อิสโร (2554) ได้ศึกษาภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านการประเมินและรับรองคุณภาพจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(สมศ.) ในรอบที่สองที่มีผลการประเมินระดับ ดี และ ดีมาก พบว่าแบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อดุลย์ สุขิรัมย์ (2555) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาโมเดลประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าโมเดลประกอบตัวแปรสาเหตุ ได้แก่ การจัดระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา บุคลากรในโรงเรียน วัฒนธรรมองค์กร และสภาพแวดล้อม ตัวแปรผลได้แก่คุณภาพด้านผู้เรียน คุณภาพด้านครู และความพึงพอใจของประธานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตต์วิมล คล้ายสุบรรณ.(2556) ได้ศึกษารูปแบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่ารูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรีประกอบด้วยโครงสร้างการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย 8 องค์ประกอบตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าตัวแปรที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์มาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษามีความเกี่ยวข้องกันและส่งผลต่อกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทุกตัวแปรจึงทำให้รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีที่ผู้วิจัยได้ศึกษามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ อุดุลย์ สุชีรัมย์ (2555) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาโมเดลประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าดัชนีที่แสดงความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ผ่านเกณฑ์ทุกค่าดังนี้ ค่า Chi-square เท่ากับ 79.243 ค่า P-value เท่ากับ 0.845 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่า Chi-square/df เท่ากับ 0.853 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.000 ค่า GFI เท่ากับ 0.962 และ AGFI เท่ากับ 0.938 ซึ่งตัวแปรสาเหตุที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และนำมาสร้างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยดังกล่าว เมื่อนำมาตรวจสอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงทำให้รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. การศึกษาอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี พบว่าปัจจัยด้านการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีค่าอิทธิพลสูงสุด ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าถ้าการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มีความสอดคล้องกันทุกด้านและดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง จะส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา คือคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาใน 3 ด้าน ได้แก่ คุณภาพผู้เรียน กระบวนการบริหารและการจัดการ และกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2561 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตต์วิมล คล้ายสุบรรณ และคณะ (2556) ที่ศึกษาการพัฒนาแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า แบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลประกอบด้วยโครงสร้างการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ผลการประเมินรูปแบบพบว่ามีความเหมาะสมและมีความถูกต้องตามหลักการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การแบบสร้างสรรค์มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี โดยมีขนาดอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.58 ทั้งนี้เป็นเพราะว่าวัฒนธรรมองค์การแบบสร้างสรรค์ เป็นวัฒนธรรมองค์การที่มุ่งส่งเสริมให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์และสนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งเสริมให้สมาชิกประสบความสำเร็จในการทำงาน มุ่งตอบสนองความพึงพอใจในความต้องการความสำเร็จ จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเกิดประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดุลย์ สุชีรัมย์ (2555) ที่ได้พัฒนาโมเดลประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยตัวแปรสาเหตุ ได้แก่การจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา บุคลากรในโรงเรียน วัฒนธรรมองค์การและสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยมีอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.23 ทั้งนี้เป็นเพราะว่าภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ เป็นผู้นำที่สามารถจูงใจ

ให้ผู้ตามปฏิบัติงานได้มากกว่าที่คาดหมายไว้ เป็นผู้นำที่ผู้ตามให้ความไว้วางใจ สร้างความท้าทายในการทำงานให้กับผู้ตาม กระตุ้นให้กำลังใจเสริมแรงให้ผู้ตามค้นหาวิธีการใหม่ในการทำงาน ให้ความใส่ใจต่อความต้องการของผู้ตามแต่ละคน จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ประสบความสำเร็จ และเกิดประสิทธิผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี บำรุงสวัสดิ์ (2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม พบว่าปัจจัยที่มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านทรัพยากรทางการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านการทำงานเป็นทีม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีให้บรรลุประสิทธิผลนั้น ปัจจัยที่เป็นสาเหตุสำคัญได้แก่ การจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา วัฒนธรรมองค์การ และภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหาร ดังนั้นโรงเรียนควรสร้างความตระหนักให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา การสร้างวัฒนธรรมองค์การแบบสร้างสรรค์ และตัวผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ ทั้งหมดนี้จะช่วยให้การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายและเกิดประสิทธิผล

2. จากการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของปัจจัยสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี พบว่า การจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ดังนั้นโรงเรียนควรตรวจสอบขั้นตอนในการดำเนินงานในแต่ละองค์ประกอบว่ามีขั้นตอนใดในองค์ประกอบใดที่มีระดับการปฏิบัติน้อยอยู่ ควรเร่งส่งเสริมและสนับสนุน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีอาจขยายกรอบแนวคิดให้กว้างขึ้นโดยศึกษาตัวแปรสาเหตุอื่นที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2. ผลการวิจัยนี้ได้ศึกษากับสถานศึกษาทุกขนาด ดังนั้นจึงควรศึกษาเพิ่มเติมโดยการประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุ ตามขนาดสถานศึกษา

3. ผลการวิจัยพบว่าการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นตัวแปรต้นกลางและมีขนาดอิทธิพลทางตรงสูงต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จึงควรศึกษาว่ามีตัวแปรสาเหตุใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรดังกล่าวนี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2561). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา
ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษา
พิเศษ. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <http://www.sl.ac.th/addons/qa20.pdf>
- จิตต์วิมล คล้ายสุบรรณ บุญเรียง ขจรศิลป์ และพิกุล วรารุง. (2556). การพัฒนารูปแบบ
การประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก
จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 17(2): 61-79).
- ชัยรัตน์ ต.เจริญ จินตนา จันทร์เจริญ เณนิศา สุวรรณจินดา และ วีรพันธ์ ศิริฤทธิ์. (2560).
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของ วิทยาลัยเชียงราย.
วารสาร Veridian E-Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และ
ศิลปะ. 10(1): (มกราคม – เมษายน 2560).
- เทวัญ เจาะเศษ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
มัธยมศึกษา ในจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสเรล สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราโมศ อัสโร. (2554). ภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ที่ผ่านการประเมินและรับรองคุณภาพจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน
และประกันคุณภาพการศึกษา(สมศ.) ในรอบที่สองที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี
และดีมาก. ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2556). ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วารุณี บำรุงสวัสดิ์ วาโร เฟิงสวัสดิ์ และศิริดา บุรชาติ. (2554). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล
การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ในจังหวัดนครพนม. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม. 1(2): (39-46).
- สุกมาส อังสุโชติ และคณะ. (2552). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์:
เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่งคั่งการพิมพ์.
- สุวิมล ติรกานันท์. (2551). การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์:
แนวทางสู่ปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. (2566). **แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2566**. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <http://saraburi2.org>>web
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2564). **ประกาศคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การประกันคุณภาพภายนอกภายใต้สถานการณ์จำเป็นและเร่งด่วนเนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19)**. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: แหล่งที่มา <http://www.onesga.or.th>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2561). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟิก.
- อดุลย์ สุชีรัมย์. (2555). **การพัฒนาโมเดลประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1994). **Improving Organizational Effectiveness through Transformational Leadership**. Newbery Park, CA Sage **Share Vision**. Winter Organization Dynamics.
- Cooke, R. & Lafferty. (1989). **Organizational culture inventory**. Plymouth, MI: Human Synergistics.